

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 223.364 van 2 mei 2013
in de zaak A. 203.788/XIV-34.009**

In zake : Malki LASSYANE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Jürgen Millen
 kantoor houdend te 3730 Hoeselt
 Tongersesteenweg 4, bus 1
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de minister van
Justitie
met kantoren te 1000 Brussel
Waterloolaan 115
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 25 februari 2012, strekt tot de
nietigverklaring van de beslissing van de gevangenisdirecteur van Brugge van
27 december 2011, waarbij aan de verzoeker de sanctie wordt opgelegd van
bezoek achter glas voor één week.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord
ingediend en de verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een verslag opgesteld.

De verzoeker heeft een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft verzoek tot voortzetting en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 24 april 2013.

Kamervoorzitter André Beirlaen heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Pascal Quadflieg, die loco advocaat Jürgen Millen verschijnt voor de verzoeker en attaché Wim Van Brussel, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoeker zit op het moment van de bestreden tuchtprocedure in de gevangenis van Brugge.

Op 21 december 2011 wordt er ten laste van de verzoeker een rapport aan de directeur opgesteld. Hierin staat de volgende observatie:

“(…)
Weigerde de fouille te ondergaan na tafelbezoek dit conform de richtlijnen van collectieve brief 86 van 19 februari 2007.
Weigerde zijn slip uit te doen.
(…)”.

Op 23 december 2011 wordt aan de verzoeker meegedeeld dat tegen hem een tuchtprocedure wordt opgestart.

Op 27 december 2011 wordt de verzoeker gehoord in aanwezigheid van zijn raadsman. In het verslag van de hoorzitting wordt vermeld:

“(…)

Advocaat stelt dat betrokkene zijn weigering niet ging om het reglement niet te respecteren. Hij wou zijn onderbroek niet afdoen omdat er bij een lichaamsfouille een beslissing noodzakelijk is van de directie. Hier hoort ook bij het kijken naar het naakte lichaam en het voelen.

Betrokkene had geen beslissing gekregen en vond dit noodzakelijk om deze fouille te laten doorgaan. Zijn onwil was ingegeven daar hij recht had om dit te weigeren. Hij was zich bewust van de rechten die betrokkene heeft. Advocaat roept artikel 108 van de basiswet, arrest hof van Antwerpen dd 17/03/2010, arrest Raad van State dd 21/12/2011 op.

Directeur stelt dat betrokkene waarschijnlijk niets te verbergen had en dat het hem om de privacy ging.

Directeur stelt dat betrokkene daar geen naaktfouille ondergaan is, maar een kledijfouille. Beampten hebben enkel naar hem gekeken om na te gaan of betrokkene geen kleren meer zou aanhebben. Dit is conform de collectieve brief uitgevoerd.

Advocaat stelt dat het eigenlijk is vanaf een naakt lichaam wordt getoond met over een naaktfouille kan spreken.

Betrokkene stelt dat hij zijn achterwerk niet wou tonen terwijl hij zijn handen in de lucht moest doen, dit vond betrokkene geen vluchtige blik werpen.

De Pa toont hoe de fouille hier wordt uitgevoerd.

Advocaat stelt dat er geen onwil was van betrokkene. Hij was overtuigd van zijn eigen privacy-rechten.

Betrokkene stelt dat hij vorige keer wel een handdoek had gekregen en dit was toen wel een naaktfouille.

De Pa stelt dat dit voorzien is bij de naaktfouille.

(…)”.

Op 27 december 2011 wordt als tuchtsanctie “bezoek achter glas voor één week” opgelegd. Deze beslissing steunt, onder meer, op de volgende overwegingen:

“(…)

Overwegende dat betrokkene de mening toegedaan is dat hij een naaktfouille heeft ondergaan en er geen beslissing aanwezig was van de directeur.

Overwegende dat betrokkene wel degelijk een volledige fouille aan de kledij moest ondergaan na tafelbezoek en deze fouille werd conform de collectieve brief nr 86, specifiek de technische bijlage, uitgevoerd.

De gedetineerde moet de bevelen of instructies opvolgen van het personeel met betrekking tot de handhaving van de orde en de veiligheid en tot de uitvoering van de reglementen. (Basiswet, art.106 § 2).

De gedetineerde heeft tot plicht er zorg voor te dragen dat hij door zijn gedrag ten opzichte van het personeel, medegedetineerden en andere personen de orde en de veiligheid niet in gevaar brengt of verstoort (Art. 106 § 1 van de Basiswet 12.1.2005)

Het gedrag van de gedetineerde is een gevaar voor de goede orde en veiligheid in de inrichting.
(....)".

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

4.1. In zijn verzoekschrift voert de verzoeker aan dat hij ten onrechte een tuchtsanctie opliep. De verzoeker vraagt nochtans niet meer en niet minder dan het eerbiedigen van de wet. De opgelegde tuchtsanctie kan een rol spelen bij toekomstige tuchtprocedures. De bestreden tuchtsanctie heeft eveneens een invloed bij het eventueel toekennen van uitgaansfaciliteiten of strafuitvoeringsmodaliteiten door respectievelijk de dienst detentiebeheer van het ministerie van Justitie en de strafuitvoeringsrechtbanken.

4.2. In haar memorie van antwoord werpt de verwerende partij op dat de verzoeker een hypothetisch belang aanvoert. Hij verwijst naar eventuele beslissingen omtrent de uitgaansfaciliteiten of strafuitvoeringsmodaliteiten die in de toekomst nog zouden kunnen worden genomen. Sedert de inwerkingtreding van de wetten van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, en deze houdende oprichting van de strafuitvoeringsrechtbanken, vormen het gedrag van de gedetineerde binnen de gevangenis en dus ook eventuele tuchtbeslissingen te zijnen aanzien geen tegenaanwijzingen meer voor de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit.

4.3. De verzoeker antwoordt dat de verwerende partij als dusdanig het belang niet betwist in het kader van haar memorie doch enkel een opmerking maakt omtrent de impact ervan. De tuchtmaatregel heeft niet alleen invloed op het toekennen van uitgaansfaciliteiten en strafuitvoeringsmodaliteiten, maar ook bij de behandeling van een nieuwe tuchtrechtelijke inbreuk. Ter zake heeft de verzoeker

er alle belang bij dat de tuchtsanctie vernietigd zou worden en beschikt hij minstens over een moreel belang.

4.4. De verzoeker die een tuchtsanctie heeft ondergaan, behoudt een moreel belang om de tuchtstraf aan te vechten. Bovendien loopt hij het risico dat de bestreden tuchtstraf in aanmerking wordt genomen bij een later op te lopen tuchtstraf.

De exceptie dient verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

Tweede middel

5. Standpunt van de partijen

5.1. De verzoeker roept in het tweede middel de schending in van artikel 108 van de Basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden (hierna: de Basiswet). Met het invoeren van het artikel 108 van de Basiswet heeft de wetgever een onderscheid gemaakt tussen het onderzoek aan de kledij van de gedetineerden en de fouillering aan het lichaam van een gedetineerde met het oogmerk te voorkomen dat een onderzoek aan de kledij zou uitlopen op een fouillering aan het lichaam. Zowel tijdens de parlementaire voorbereiding, als in het artikel 108 van de Basiswet heeft de wetgever het uitzonderlijk karakter van de fouillering op het lichaam onderstreept. De wetgever heeft niet de bedoeling om de gedetineerden systematisch te laten uitkleden bij een eenvoudig onderzoek aan de kledij. Artikel 108, § 2, van de Basiswet voorziet dat de voorwaarden cumulatief vervuld moeten worden opdat een fouillering op het lichaam mag gebeuren door penitentiaire beampten. Een fouille op het lichaam kan alleen dan worden bevolen indien er individuele aanwijzingen zijn dat een onderzoek op de kledij niet volstaat. Daarnaast is het vereist dat de gevangenisdirecteur, en slechts de gevangenisdirecteur, een onderzoek op het lichaam beveelt. De verzoeker - die het bevel kreeg om zich

volledig te ontkleden (naakt) voor een penitentiair beambte - werd dan ook onderworpen aan een onderzoek aan het lichaam zonder dat dit evenwel voorafgegaan werd door het ter kennis brengen van de afzonderlijke beslissing van de gevangenisdirecteur waarin de individuele aanwijzingen worden vermeld dat een onderzoek aan de kledij niet volstaat. Er kan hierbij worden verwezen naar verschillende arresten van de Raad van State (nrs. 216.723, 216.284 en 217.535). De verwerende partij blijft volharden in de boosheid.

5.2. De verwerende partij antwoordt dat er geen fouillering op het lichaam werd uitgevoerd, maar een volledig onderzoek aan de kledij overeenkomstig artikel 108, § 1, Basiswet. Een gedetineerde mag aan zijn kledij worden onderzocht door de daartoe door de directeur gemandateerde leden van het bewakingspersoneel wanneer dit in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid noodzakelijk is. Indien de gedetineerde aldus een bevel van gemandateerde leden van het bewakingspersoneel om in het belang van de handhaving van de orde en de veiligheid een onderzoek aan de kledij te ondergaan naast zich neerlegt, maakt hij zich hiermee schuldig aan de in artikel 130, 3°, van de Basiswet omschreven tuchtinbreuk ("het geen gevolg geven aan de aanmaningen en de bevelen van het personeel van de gevangenis") en kon hij hiervoor dus rechtmatig tuchtrechterlijk gesanctioneerd worden. De wetgever had het zelfrespect van de gedetineerde voor ogen en heeft dus de aantasting van het eerbaarheidsgevoel als criterium vooropgesteld. Dat betekent dat in de praktijk moet worden nagegaan of het volledige onderzoek aan de kledij, zoals het in de praktijk gebeurt, moet beschouwd worden als een onderzoek aan de kledij dan wel als een fouillering op het lichaam. Zoals hierna verder wordt uiteengezet en aangetoond, is er bij het volledige onderzoek aan de kledij geen dusdanige aantasting van het eerbaarheidsgevoel. Het middel mist bovendien juridische grondslag. De Basiswet streeft twee doelstellingen na. Enerzijds, heeft de gedetineerde recht op een menswaardige behandeling en respect voor zijn persoon, anderzijds, dient de maatschappij haar veiligheid te garanderen. De wetgever heeft de doelstelling van handhaving van de orde en veiligheid uitdrukkelijk in de wet ingeschreven (artikelen 2 en 105 van de Basiswet). De wetgever wenste een grens

te stellen voor intieme fouillering, hetgeen voorheen een ingeburgerde praktijk is in de gevangenis, terwijl dit in het kader van het gerechtelijk onderzoek streng is geregeld (artikel 90bis Sv.). De wetgever wil de “aantasting van het eergevoel” in de mate van het mogelijke beperken en de “ingrijpende maatregelen” aan strengere voorwaarden koppelen. De wet zelf bevat weliswaar geen definitie van de begrippen “fouillering op het lichaam” of “onderzoek aan de kledij”. Wel geven de voorbereidende werken aan wat dient verstaan te worden onder “fouillering op het lichaam”. De wetgever stelt in de voorbereidende werken dat het de praktijk van de “intieme fouillering” strenger wil regelen. De wettelijke regeling van de “fouillering op het lichaam”, slaat dus op de “intieme fouillering”. Het enkele feit dat fouillering op het lichaam volgens de wet niet noodzakelijk met ontkleding gepaard gaat, betekent precies dat voor de wetgever de ontkleding niet het onderscheidend element is. Een fouillering op het lichaam veronderstelt dus niet dat men naakt is (bvb. het openen van de mond en het onderzoek ervan). Omgekeerd is het niet omdat men naakt is dat men te maken heeft met een fouillering op het lichaam. Hieruit volgt dat de fouillering op het lichaam ook zonder ontkleding kan en de ontkleding op zich, niet gelijk staat met fouillering op het lichaam. Dat de wetgever elke ontkleding heeft willen beschouwen als een fouillering op het lichaam blijkt niet uit de wet of de voorbereidende werken. Het enkele feit dat alleen in § 2 sprake is van ontkleding is op zich onvoldoende om te besluiten dat ontkleding door de wetgever in elk geval is uitgesloten bij onderzoek aan de kledij. Uit de wet zelf blijkt zeer duidelijk dat het onderscheid bestaat in het voorwerp van het onderzoek. In het ene geval is dat het onderzoek van de kledij en in het andere geval het onderzoek van het lichaam. Het enkele feit dat men naakt is, is niet het onderscheidend criterium dat in de wet is opgenomen. Men kan bezwaarlijk stellen dat het schaamtegevoel wordt aangetast, wanneer men niet aangeraakt wordt en het nazicht van de afgifte van alle kledij zeer discreet gebeurt. In een kritiek wijst L. Huybrechts (“Betreffende subjectieve rechten van gedetineerden”, noot, *Nullum Crimen*, 2010, p. 196-197) erop dat het EHRM zich duidelijk heeft uitgesproken in die zin dat enkel bijzondere ingrijpende en potentieel vernederende acties een schending uitmaken van artikel 3 EVRM. Het hof van Beroep te Brussel heeft op 11 december 2007 in kort geding reeds besloten

dat het onderscheidend element tussen onderzoek aan de kledij en fouillering op het lichaam niet de ontkleding is, maar het voorwerp van het onderzoek. Indien het onderzoek met voldoende respect en proportioneel gebeurt, is er geen bezwaar tegen ontkleding bij onderzoek aan de kledij. Bij een onderzoek aan de kledij wordt het lichaam nooit onderzocht. Het volledige onderzoek aan de kledij geschiedt met respect voor de integriteit van de gevangene. De gedetineerde neemt plaats in een douchecabine of achter een kamerscherm; hij geeft zijn kledij af over de deur van de cabine of over het kamerscherm; er is visuele controle of wel alle kledij is nagezien; bij de opleiding worden hierover de volgende instructies gegeven: aan de gedetineerde wordt gemeld dat er visuele controle op afgifte van alle kledij zal gebeuren; de gedetineerde gaat dan met de rug naar de cabinedeur gaan staan, met de armen naast het lichaam; men meldt de gevangene dat de cabinedeur zal worden geopend; de cabine wordt enkel geopend om te zien of alle kledij is afgegeven; de kledij wordt vervolgens nagezien en vervolgens teruggegeven. Enkel de beambte die van hetzelfde geslacht is als de gedetineerde vergewist zich ervan dat alle kledij is afgegeven. De getuige doet geen onderzoek en kijkt niet na of alle kledij is afgegeven en ziet de gedetineerde dus niet naakt. Hij is enkel aanwezig als waarborg dat het onderzoek correct verloopt. Het volledig onderzoek aan de kledij geschiedt op respectvolle wijze. Het volledig onderzoek aan de kledij is essentieel verschillend van de fouillering op het lichaam: enkel de kledij wordt onderzocht, niet het lichaam. Het lichaam wordt niet onderzocht op aanwezigheid van voorwerpen; de gedetineerde dient niet zijn haar los te maken; de gedetineerde wordt niet uitgenodigd om zijn voetzolen te tonen; noch de mondholte, noch de andere zichtbare lichaamsholten worden onderzocht; de gedetineerde dient niet voorover te buigen, rond te draaien en enkele malen door de knieën te gaan; de gedetineerde dient zijn geslachtsdelen niet te tonen; de gedetineerde mag zelfs eenvoudig met de rug naar de beambte staan; de gedetineerde moet zich niet geheel naakt tonen aan de 2 personeelsleden. De doelstelling van de basiswet wordt gerespecteerd. Het volledig onderzoek aan de kledij wordt enkel doorgevoerd indien het door de vereisten van orde en veiligheid vereist wordt. Waar in het rapport aan de directeur staat dat de verzoeker “de fouille” weigerde te ondergaan, wordt met deze fouille niet een fouillering op het

lichaam in de zin van artikel 108, § 2, bedoeld. Het gevangenispersoneel gebruikte hier verkeerdelijk de terminologie die vroeger binnen het gevangeniswezen werd gehanteerd. In ondergeschikte orde wil de verwerende partij erop wijzen dat de beslissing tot onderzoek aan de kledij een loutere ordemaatregel uitmaakt. Deze maatregel werd ingegeven uit de bezorgdheid voor de orde en de veiligheid binnen de inrichting. Uit de vaste rechtspraak van de Raad van State blijkt dat de Raad zonder rechtsmacht is voor ordemaatregelen. Hieruit vloeit voort dat de Raad van State zich niet kan uitspreken over de wettelijkheid van een ordemaatregel zonder in te gaan tegen haar vaste rechtspraak. Bovendien maakt de beslissing tot uitvoering van een volledig onderzoek aan de kledij en het vaststellen van de weigering tot medewerking van de gedetineerde op dit punt, onderdeel uit van de feitenvinding in het kader van de tuchtprocedure. Het komt aan de gevangenisdirectie en niet aan de Raad van State toe om de feiten vast te stellen.

5.3. De verzoeker repliceert dat er geen sprake is van een onderzoek aan de kledij maar wel een foullering op het lichaam waarbij de Raad van State enkel en alleen maar kan vaststellen dat daarvoor geen beslissing van de gevangenisdirecteur voorhanden was die aan deze foullering op het lichaam diende vooraf te gaan.

6. Beoordeling

6.1. De verzoeker roept de schending in van artikel 108 van de Basiswet.

6.2. Het voorliggend beroep heeft niet de beslissing tot foullering op het lichaam van de verzoeker tot voorwerp, maar de tuchtsanctie waartegen op ontvankelijke wijze een beroep bij de Raad van State werd ingesteld. De bestreden tuchtsanctie is gesteund op de weigering van de gedetineerde om zich te onderwerpen aan een foullering op het lichaam. Indien blijkt dat de gedetineerde vermocht zijn medewerking te weigeren aan een dergelijke foullering, dringt zich de vaststelling op dat de bestreden tuchtsanctie op een onwettige grondslag berust,

hetgeen tot de nietigverklaring van deze beslissing dient te leiden. De weigering om zich aan een onwettige fouille te onderwerpen, kan dan niet als een tuchtfeit worden aangemerkt.

6.3. Anders dan hetgeen de verwerende partij lijkt voor te houden, betreft de grond van deze annulatieprocedure niet de ware toedracht van de feiten (daarover bestaat tussen de partijen geen discussie) maar wel de draagwijdte van artikel 108 van de Basiswet.

6.4. Artikel 108, §§ 1 tot 3, van de Basiswet luidt als volgt:

“§ 1. De gedetineerde mag wanneer dit in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid noodzakelijk is, aan zijn kledij onderzocht worden door daartoe door de directeur gemandateerde leden van het bewakingspersoneel, overeenkomstig de door hem gegeven richtlijnen.

Dit onderzoek heeft tot doel na te gaan of de gedetineerde in het bezit is van voorwerpen of substanties die verboden of gevaarlijk kunnen zijn.

§ 2. Indien er individuele aanwijzingen zijn dat het onderzoek aan de kledij van de gedetineerde niet volstaat om het doel, zoals omschreven in § 1, tweede lid te bereiken, kan de directeur, bij afzonderlijke beslissing, een fouillering op het lichaam bevelen, zo nodig met ontkleding en het uitwendig schouwen van de openingen en de holten van het lichaam. De fouillering op het lichaam mag enkel plaatsvinden in een gesloten ruimte bij afwezigheid van andere gedetineerden en moet uitgevoerd worden door minimum twee daartoe door de directeur gemandateerde personeelsleden van hetzelfde geslacht als de gedetineerde.

§ 3. Het onderzoek aan de kledij en de fouillering op het lichaam mogen geen teregend karakter hebben en dienen te geschieden met eerbiediging van de waardigheid van de gedetineerde.”.

6.5. In de parlementaire documenten over die bepalingen (inzonderheid Parl. Doc., Kamer van Volksvertegenwoordigers, 2000-2001, stuk 50 - 1076/001) wordt aan het onderscheid tussen het onderzoek aan de kledij en de fouillering op het lichaam volgende commentaar gewijd:

- in de toelichting bij artikel 105 dat artikel 108 van de basiswet geworden is (pag. 250):

“Tussen onderzoek aan de kledij en fouillering op het lichaam bestaat een belangrijk gradueel verschil.

Het onderzoek aan de kledij houdt in dat de kledij betast en doorzocht wordt met het doel na te gaan of de gedetineerde daarin of daaronder voorwerpen of substanties verborgen heeft die verboden of gevaarlijk zijn. In dat verband kan

men een persoon wel van zijn overkleding laten ontdoen, zonder hem evenwel te kunnen verplichten zich te ontkleden tot op het lichaam.

De fouillering op het lichaam is een maatregel die verder gaat. Deze maatregel laat niet alleen toe om de gedetineerde te verplichten zich tot op het lichaam te ontkleden, maar zelfs om de openingen en de holten van het lichaam uitwendig te schouwen. De gedetineerde kan op grond hiervan uitgenodigd worden om zijn mond te openen en te tonen dat hij hierin niets verbergt, of om zich voorover te buigen opdat de fouilleerders door uitwendige schouwing zouden kunnen nagaan of hij tussen de dijen geen voorwerpen of stoffen verbergt die verboden of gevaarlijk zijn.”.

- in het algemeen deel van de memorie van toelichting bij hetzelfde artikel 105 wordt erop gewezen dat de fouillering op het lichaam, omdat zij “op zich reeds een aantasting van het eergevoel inhoudt”, “een veel ingrijpender maatregel” is dan het onderzoek aan de kledij bij bepaalde activiteiten, en derhalve niet routinematig uitgevoerd mag worden (pag. 179), en er wordt voorts gesteld (pag. 182):

“De intieme fouillering van gedetineerden is, sinds het drugprobleem zijn intrede heeft gedaan in de gevangenissen, een ingeburgerde praktijk geworden, alhoewel daarvoor bezwaarlijk een wettelijke grondslag voor gevonden kan worden, wat uiteraard in contrast staat tot de strenge wetgeving die in het Wetboek van Strafvordering het onderzoek aan het lichaam regelt (art. 90bis Sv.).

Teneinde te vermijden dat een praktijk, die in de realiteit van de penitentiaire praxis in sommige gevallen als een noodzaak wordt beschouwd, zich in feite toch zou doorzetten, zonder enige wettelijke grondslag, leek het verkieslijker desbetreffende een beperkende regeling voor te stellen.

Artikel 105, § 2, eerste lid, bepaalt thans dat indien er individuele aanwijzingen zijn dat het onderzoek aan de kledij van de gedetineerde niet volstaat om het doel, zoals omschreven in § 1, tweede lid, te bereiken, de directeur bij afzonderlijke beslissing een fouillering op het lichaam kan bevelen, zo nodig met ontkleding en het uitwendig schouwen (d.i. zonder aanraking van het lichaam, in welk geval gesproken zou moeten worden van het onderzoek aan het lichaam, dat door artikel 90bis Sv. wordt geregeld) van de openingen en de holten van het lichaam.”.

- 6.6. Uit deze stukken blijkt duidelijk de bedoeling van de wetgever om de aan een gedetineerde opgelegde verplichting om zich tot op het lichaam -dit wil zeggen geheel- te ontkleden (in de Franstalige toelichting bij artikel 105: “obliger le detenu à se deshabiller complètement”), hetgeen impliceert dat zulks ook effectief gecontroleerd wordt, als een fouillering op het lichaam te beschouwen, ook wanneer er geen inspectie gebeurt van de intieme delen. Die uitlegging van de wet wordt versterkt door de vaststelling dat de wetgever ook het

bevel om de mond te openen als een fouillering op het lichaam heeft aangemerkt, hetgeen evident een minder ingrijpende aantasting van het eergevoel inhoudt dan een verplichting om zich geheel naakt te laten bekijken.

6.7. Het argument van de verwerende partij dat het Europees Hof van de Rechten van de Mens enkel bijzonder ingrijpende en potentieel vernederende acties als een schending van artikel 3 van het EVRM aangemerkt heeft, doet niets af aan de vaststelling dat de wetgever duidelijk blijk gegeven heeft van de bedoeling om een ontkleding tot op het naakte lichaam als een ernstige aantasting van de persoonlijke waardigheid te beschouwen en dergelijke fouillering afhankelijk te stellen van een voorafgaande toelating van de gevangenisdirecteur.

6.8. De weigering van de verzoeker om de instructies met betrekking tot het volledig onderzoek aan zijn kledij, waarbij hij zich volledig diende uit te kleden, op te volgen, kon hem niet op rechtmatige wijze als tuchtfeit worden aangerekend, nu de door artikel 108, § 2, van de Basiswet vereiste geïndividualiseerde beslissing van de directeur niet voorlag.

Het tweede middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van de gevangenisdirecteur van Brugge van 27 december 2011, waarbij aan de verzoeker de sanctie wordt opgelegd van bezoek achter glas voor één week.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 2 mei 2013,
door de Raad van State, XlVe kamer, samengesteld uit:

André Beirlaen,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Christophe Verhaert,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Christophe Verhaert

André Beirlaen